

Litteratur.

Priser paa nogle af de vigtigste Landbrugsprodukter og Produktionsmidler i Tidsrummet 1. Juli 1939—30. Juni 1940.

56. Meddelelse fra Det landøkonomiske Driftsbureau.

Som direkte Følge af Krigen blev vor oversøiske Samhandel udsat for svære Forstyrrelser; Tilførsel af de nødvendige Produktionsmidler blev baade vanskeliggjort og fordyret, saavel paa Grund af højere Priser som de stigende Transportomkostninger. Hertil kom saa den Prisstigning, som skete i Forbindelse med Sterlingkursens Fald.

For Eksportprodukterne kunde der ikke — i hvert Fald i Begyndelsen — opnaas en Prisstigning, der betød noget som Modvægt mod Raavarernes Fordyrelse, fordi de engelske Maksimalpriser og de gældende tyske Handelsaftaler forhindrede en saadan Prisstigning. Tid efter anden blev Satserne dog hævet noget. Det bevilgede Statstilskud (Udligningsloven af 10. November 1939 og 1. Februar 1940), der indgaar i de i Meddelelsen anførte Priser, har været med til at bøde paa det Misforhold, der var opstaaet mellem Landbrugets Eksportpriser og Produktionsomkostninger, men dog langt fra tilstrækkeligt til fuld Udligning. Sammenlignet med forrige Aar kan Stigningen i Landbrugets Produktpriser anslaaes til ca. 11 pCt., men stærkt varierende for de forskellige Produkter. Den gennemsnitlige Stigning for Planteavlprodukter har været over 40 pCt. For Husdyrbrugsprodukterne, der indbringer henimod 90 pCt. af Landbrugets samlede Salgsindtægt, har Stigningen kun været ca. 7 pCt.

Efterfølgende Tabel gengiver i Uddrag de vigtigste Produkters og Produktionsmidlers Priser og Indekstal.

	Kr. pr. 100 kg			Forholdstal for 1939—40	
	1939 —40	1938 —39	1909 —14	1909—14 = 100	1938—39 = 100
Smør: Notering	253	238	209	121	106
do. Afregningstal	258	243	209	123	106
Flæsk, 1. Kl. med Kort	180	172	97	186	105
do. med og uden Kort ¹⁾	180	171	97	186	105
Æg	122	113	118	103	108
Slagtekøer, 1. Kl. lev. Vægt ...	54	47	(55)	98	115
Smaagrise, Kr. pr. Stk.	38	40	—	—	95
Kælvkøer, 1. Kl., Kr. pr. Stk. .	410	418	—	—	98
Unge Heste, Kr. pr. Stk.	1246	1100	737	169	113
Indekstal for Husdyrprod.	138	129	100	138	107
Hvede, Sælger	(18,72)	14,57	13,82	135	128
Byg, 2rd. do.	(18,00)	12,27	12,88	140	147
Kartofler, Sælgers St. Sjæll. ...	10,55	5,02	—	—	210
Sukkerroer	2,50	2,47	2,02	124	101
Indekstal for Planteprod.	149	106	100	149	141
Indekstal for Landbrugsprodukter ialt	140	126	100	140	111
Indekstal for:					
Foderstoffer	163	116	100	163	141
Kunstågødnings	111	97	100	111	114
Bygningsomkostn. m. v.	247	205	100	247	120
Inventarværdien paa en Bondegaard	217	188	100	217	115

¹⁾ Forholdsmæssigt beregnet.

Af Oversigten over Husdyrbrugsprodukternes Prisforhold fremgaar det, at kun Prisen for Kælvkøer og Smaagrise er mindre end i Fjor. Hestene derimod er steget med 13 pCt., Eksportkreaturer med 18—20 pCt., medens Smør og Flæsk, som er de mest betydende Salgsprodukter, kun har haft en Prisopgang paa 5—6 pCt.

For Planteprodukternes Priser gælder, at Kornpriserne i Begyndelsen af Perioden laa lavt. Efteraarsmaanederne bragte en kraftig Stigning, der efterhaanden naaede de

fastsatte Maksimalpriser. For Byg og Havre blev Stigningen størst, nemlig ca. 45 pCt.

Frøpriserne varierer som sædvanlig stærkere end de øvrige Produktpriser. Prisen for Rajgræs er steget med over 80 pCt., men som Helhed er Fremgangen paa godt 35 pCt. for de vigtigste Sorter taget under et. Særlig stærk har Prisstigningen været for Kartoffler paa Grund af den haarde Frostvinter. Prisen naaede saaledes i April Kvartal et Gennemsnit af 19,33 Kr. pr. 100 kg (Sælgers St., Sjælland) mod et Aarsgennemsnit af 10,55 Kr. og for foregaaende Aar 5,02 Kr.

Medens Kunstgødning udviser en i Forhold til Plante-produkterne moderat Stigning paa ca. 14 pCt., er Foderstofferne steget med ca. 40 pCt., og Forskydningen i Foderstofpriserne har saaledes været langt stærkere end for Husdyrbrugsprodukterne, hvis Stigning kun udgør ca. 7 pCt.

For de øvrige Produktionsmidler: Redskaber, Maskiner m. v. andrager Stigningen 15—30 pCt.

C. A. N.

2 Beretninger om Forsøg med Kartoffler.

*Beretning Nr. V om Forsøgsarbejdet paa
De Danske Spritfabrikkers Forsøgsgaarde.*

Der findes nu en Række gode danske Kartoffelsorter, der i Sortsforsøgene kan kappes med de bedste udenlandske. Det gælder saaledes Tylstrup Odin, samt Frederikshøjsorterne Nr. 26/30, 45/30 og 46/30. Flere af de danske Sorter har gennem en Aarrække med Hensyn til Udbytte ligget fuldt paa Højde med f. Eks. Alpha og Brennragis. Forsøgene i 1939 danner her dog en Undtagelse, idet Brennragis — i den sprøjtede saavel som den usprøjtede Afdeling — afgjort har opnaaet det største Udbytte af samtlige prøvede Sorter.

Aarsagen hertil maa først og fremmest søges i, at Skimmelangrebene var særlig stærke i 1939, hvorfor Brennragis i Kraft af sin større Modstandsevne har vist et meget gunstigt Resultat. Hvor stærkt Skimmelangrebene har sat ind i 1939 frem-

gaar bl. a. af Sprøjtningforsøgene med Deodara. Merudbyttet for Sprøjtning af denne ellers ret modstandsdygtige Sort blev 16,7 hkg Tørstof pr. ha eller 19 pCt. Det gennemsnitlige Merudbytte for Sprøjtning af Deodara i 14 paa hinanden følgende Aar har været 9 pCt., modsvarende 22 hkg Knolde pr. ha, og disses Værdi er større end samtlige Udgifter ved Optagningen af Kartofflerne paa dette Areal. I 1939 har Sprøjtningen altsaa medført et Merudbytte, hvis Værdi efter samme Maalestok omtrentlig modsvarer Værdien af Udsæd + Optagningsomkostninger.

Ogsaa Opbevaringsforsøgene er blevet fortsat og suppleret med Prøver af syge Kartoffler, der var lagt i Kule sammen med sunde Kartoffler under gode Opbevaringsbetingelser. De syge Kartoffler var angrebet af Kartoffelskimmel, men iøvrigt tørre og rene. Om Foraaret var disse Prøver fuldstændig raadne, d. v. s. 100 pCt. Svind, medens de sunde Kartofflers Svindprocent kun var 3,64. Det fremgaar indirekte af disse Forsøg, at Virkningen af Sprøjtning er større, end de egentlige Sprøjtningforsøg viser, idet Sprøjtningen — samtidig med at forøge Udbyttet i Marken — er med til at nedsætte Opbevaringsvindet.

Forsøgene har tillige omfattet Kvalitetsbestemmelser i Spisekartofler i delvis umoden og moden Tilstand. Der anlagdes bl. a. 3 Gødningsforsøg, der gennemførtes paa den Maade, at Kartoffeltoppene dræbtes den 21. August eller den 15. August (i en Afdeling paa Frederikshøj blev Toppen dog dræbt allerede den 3. August) paa Halvdelen af Forsøgsarealet. Prøven viste, at Kartoffler fra Parceller, hvor Toppen var dræbt den 3. August, viste mindre Tilbøjelighed til Udkogning og Revning end Kartoffler fra de ubehandlede Parceller.

Foruden Kartoffelforsøgene er der paa Selskabets Gaarde udført forskellige andre Forsøg og Prøvedyrkninger, bl. a. med Majs. I forskellige Egne med Klimaforhold omtrent som de danske har man taget Majsdyrkningen op, og der er ogsaa herhjemme fremstillet Majssorter, der skulde have Mulighed for at naa fuld Modenhed under normale Vejrforhold. Forsøgene kunde ikke alle gennemføres, og de opnaaede Resultater er usikre, hvilket ikke alene skyldes Vejrforholdene (Kulde og Blæst), men ogsaa Skadedyrs Angreb. Visse Ting tyder dog paa, at Majsdyrkning vil kunne gennemføres i visse Egne her i Landet, naar den rette Sort er fundet. Tilbage staar saa Spørgsmaalet, om den betinger et større Udbytte end den Afgrøde, der maa vige Pladsen. Det maa fremtidige Forsøg afgøre.

*De danske Kartoffelmelsfabrikkers
Forsøgs- og Fremavlsvirksomhed.*

Andels-Kartoffelmelsfabrikkerne gennemfører et omfattende Forsøgsarbejde til Støtte for Avlens Tilrettelæggelse; det gælder saaledes Sortsforsøg, Optagningstider samt Udbringningstider for Kaligødning. Selve Forsøgsarbejdet udføres under Ledelse af de lokale Landboforeningers Planteavlskonsulenter, medens Resultaterne samles og revideres paa Planteavlskonkoret i Skanderborg.

Sortsforsøgene har i 1939 været gennemført i et Antal af 23, fordelt inden for de forskellige Fabrikkers Omraade. Resultaterne viser i det store og hele Overensstemmelse med de tidligere Aars Forsøg, og Tylstrup Odin klarer sig fremdeles godt, især ved de senere Optagninger. Deodara, Richters Imperator og Odin er i Øjeblikket de betydningsfuldste blandt de Sorter, der anvendes til Stivelsesfabrikation.

Der har i 1939 været 67,3 ha med Fremavl af Læggekartofler. Fra de fleste Fremavlere er der sendt Prøver til Kontrol dyrkning i Kontrolmarken ved Brande, hvor de paagældende Prøver bliver kontrolleret under Væksten, idet der særlig lægges Vægt paa, at Tilfælde af Sortbensyge, Bladrullesyge og stærk Mosaiksyge samt Indblanding af fremmede Sorter bliver udpeget.

Baade hos Fremavlerne og i Kontrolmarken har Bladrullesygen været mere udbredt end i tidligere Aar. Der har i en enkelt Prøve været en Angrebsprocent paa 6. Samme Angrebsprocent har ogsaa Mosaiksygen naaet i et enkelt Tilfælde. Af de 46 Prøver i Kontrolmarken fandtes iøvrigt 4 med Indblandinger, 6 med Sortbensyge, 32 med Mosaiksyge og 28 med Bladrullesyge.

Da de paagældende Prøver er indsendt fra de Egne af Landet, hvor Kartoffeldyrkningen har naaet en betragtelig Størrelse og formodentlig ogsaa gennemføres mere rationelt end i de øvrige Dele af Landet, er de opgivne Tal af betydelig Interesse, fordi de siger noget om, hvor hyppigt de nævnte Sygdomme optræder i kontrollerede Fremavlskartofler. Hvorledes vil de tilsvarende Tal saa ikke være i den almindelige Kartoffelavl Landet over?

I Slutningen af Beretningen omtaler Konsulent A. P. Aidt et Forslag til Kartoffelhus. Takket være sidste Vinters vanskelige Opbevaringsforhold har frostfrie og iøvrigt praktiske Kartoffelkældere og -huse faaet ganske særlig Interesse for de Kartoffelavlere, der maa opbevare deres Afrøde til lejlighedsvis Levering Vinteren igennem.

C. A. N.

Landbrugets Prisforhold i Juni Maaned 1940.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i Kr. pr. 100 kg.

	1939			1940		
	Hele Aaret	Jan. -Juni	Juni Md.	Jan. -Juni	Maj Md.	Juni Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk (ab Mejeri) ¹⁾	13,52	13,38	12,62	15,56	15,55	15,55
Smør, Notering	239	238	216	265	264	264
do., Afregningstal	243	242	225	272	271	271
Ost, 20 pCt.	91	89	86	109	105	105
Æg	113	90	82	110	100	112
Slagterisvin, 1.Kl., m. Kort (sl.V.)	175	171	162	182	182	182
do. uden Kort (do.)	123	122	125	87	60	60
Slagtekøer, Kbhv., 1. Kl. (lev.V.)	57	54	56	64	61	64
Stude og Kvier, Esbj., 1. Kl. (do.)	66	63	67	75	77	81
Smaagrise, Køge, Kr. pr. Stk. .	46	49	47	31	18	19
Kælvkøer, Odense, 1. Kl., Kr. pr. Stk. ²⁾	424	425	425	398	381	390
Unge Heste, Odense, Kr. pr. Stk.	1126	1100	1100	1341	1400	1413
Hvede, Sælger	16,05	14,58	15,13	³⁾	³⁾	³⁾
do., Køber	15,73	14,29	14,85	³⁾	³⁾	³⁾
Rug, Sælger	16,83	14,92	15,75	³⁾	³⁾	³⁾
do., Køber	16,50	14,60	15,50	³⁾	³⁾	³⁾
Byg, 2/r, Sælger	13,77	11,82	11,66	³⁾	³⁾	³⁾
do., Køber	13,43	11,51	11,41	³⁾	³⁾	³⁾
Havre, Sælger	14,51	12,57	13,03	³⁾	³⁾	³⁾
do., Køber	14,00	12,06	12,53	³⁾	³⁾	³⁾
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	18,43	15,08	15,25	—	(26,50)	—
Solsikkekager	18,76	15,80	15,75	—	—	—
Palmekager	15,78	13,34	13,00	—	—	—
Hvedekliid	13,48	11,16	12,13	—	³⁾	³⁾
Majs, La Plata	17,10	15,14	14,75	—	(18,70)	—
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	17,55	17,43	17,60	18,93	19,10	19,10
Kalksalpeter	17,03	16,88	17,05	18,38	18,55	18,55
Sv. Ammoniak	17,08	16,93	17,10	18,43	18,60	18,60
18 pCt. Superfosfat	6,68	6,78	6,80	9,33	9,75	9,75
40 „ Kaligødning	14,38	13,87	13,95	17,42	17,50	17,50

1) Ekskl. Mælkeafgift.

2) Bestaaet Tuberkulinprøven.

3) Maksimalpris plus tilladte Omkostninger.

Tabel 2. Prisindeks. (Femaaret 1909/14 = 100).

	1939			1940		
	Hele Aaret	Jan. -Juni	Juni Md.	Jan. -Juni	Maj Md.	Juni Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	129	127	120	148	148	148
Smør, Notering	114	114	103	127	126	126
do., Afregningstal	116	116	108	130	130	130
Ost	160	156	151	191	184	184
Æg	96	76	69	93	85	95
Slagterisvin med Kort	180	176	167	188	188	188
do. med og uden Kort ¹⁾	180	176	167	188	188	188
Slagtekøer (København)	98	93	97	110	105	110
Stude og Kvier (Esbjerg)	108	103	110	123	126	133
Unge Heste (Odense)	153	149	149	182	190	192
Hvede	116	105	109	—	—	—
Rug	141	125	132	—	—	—
Byg, 2/r.	107	92	91	—	—	—
Havre	120	104	108	—	—	—
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	126	103	104	—	181	—
Solsikkekager	146	123	122	—	—	—
Palmekager	139	117	114	—	—	—
Hvedeklid	121	100	109	—	—	—
Majs, La Plata	153	135	132	—	167	—
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	88	88	89	95	96	96
Kalksalpeter	88	87	88	95	96	96
18 pCt. Superfosfat	113	115	115	158	165	165
40 , Kaligødning	121	116	117	146	147	147
Vejet Prisindeks for:						
Mejeriprodukter	119	118	110	134	134	134
Husdyrprodukter, ialt	131	127	120	142	140	142
Korn	118	104	106	158	162	162
Planteprodukter, ialt	121	106	107	187	203	203
Landbrugsprodukter, ialt	130	125	119	145	144	146
Kraftfoder	132	113	114	175	179	179
Kunstgødning	100	99	100	121	124	124
Markfrø	96	96	96	141	141	141
Vareindkøb, ialt	122	109	110	160	164	164

1) Forholdsmæssigt beregnet.